

ПОЛИТИКА

ДИСЕМИНАЦИЈЕ ЗВАНИЧНЕ СТАТИСТИКЕ

САДРЖАЈ

1. Сврха.....	2
2. Област примене.....	2
3. Принципи дисеминације	2
4. Планирање и организација дисеминације	3
5. Квалитет статистичких производа	4
6. Односи са корисницима	4
7. Приступ индивидуалним подацима без идентификатора за потребе научних истраживања	4
8. Комуникација са јавношћу.....	5
9. Праћење и унапређење	5
10. Завршне одредбе	5

1. СВРХА

Политика дисеминације званичне статистике утврђује основне принципе, правила и општи оквир за дисеминацију статистичких података, са циљем обезбеђивања њиховог правовременог, транспарентног, непристрасног и корисницима прилагођеног представљања.

Овим документом уређује се начин на који се статистички производи стављају на располагање јавности, у складу са Законом о званичној статистици, Кодексом праксе званичне статистике Републике Србије, Кодексом праксе европске статистике, Фундаменталним принципима званичне статистике Уједињених нација и релевантним међународним стандардима и иницијативама.

Политика представља оквир за усклађено деловање свих одговорних произвођача званичне статистике и њихових организационих јединица укључених у процес дисеминације званичне статистике.

2. ОБЛАСТ ПРИМЕНЕ

Ова политика примењује се на све активности које се односе на дисеминацију резултата званичне статистике, укључујући објављивање статистичких саопштења, публикација, база података, инфографика, као и садржаја на веб-сајту и другим дигиталним каналима комуникације. Такође обухвата комуникацију са корисницима као и друге активности повезане са обезбеђивањем доступности и коришћења статистичких података, укључујући, када је применљиво, омогућавање приступа индивидуалним подацима без идентификатора за потребе научних истраживања.

3. ПРИНЦИПИ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

Дисеминација резултата званичне статистике заснива се на принципу професионалне независности, што подразумева да се одлуке о садржају, времену и начину објављивања статистичких података доносе искључиво на основу стручних критеријума, без политичких, институционалних или других спољашњих утицаја. На тај начин обезбеђује се поверење корисника у интегритет и кредибилитет званичне статистике.

Принцип непристрасности и објективности обезбеђује да сви корисници имају једнак и истовремен приступ статистичким резултатима. Привилеговани приступ статистичким резултатима пре званичног објављивања спољним корисницима ограничен је, оправдан, контролисан и јавно објављен.

Објављивање се врши у складу са унапред дефинисаним и јавно доступним Календаром објављивања, чиме се обезбеђује транспарентност и предвидивост. Статистички подаци представљају се на неутралан и објективан начин, уз јасно раздвајање чињеница од интерпретација. У комуникацији са јавношћу избегава се селективно или тенденциозно приказивање података. У случају уочених грешака или нетачних интерпретација, предузимају се одговарајуће мере, укључујући правовремене исправке и јавна појашњења, у циљу очувања поверења у званичну статистику.

Правовременост и поштовање најављених датума објављивања остварују се кроз планирање објављивања статистичких података, пре свега путем Календара објављивања, који омогућава корисницима да унапред планирају коришћење података. У случају одступања од планираних рокова, разлози се транспарентно саопштавају.

Доступност и разумљивост представљају кључне елементе квалитета дисеминације. Статистички подаци објављују се у форми која је разумљива и прилагођена различитим групама корисника, уз обезбеђивање методолошких објашњења и метаподатака који омогућавају правилно тумачење резултата.

Релевантност статистичких производа обезбеђује се кроз континуирано праћење потреба корисника, обраду њихових захтева, као и спровођење консултација и истраживања о задовољству, чиме се дисеминација прилагођава потребама корисника.

Заштита поверљивости података представља један од основних принципа у дисеминацији. Индивидуални подаци се не објављују, а сви поступци спроводе се у складу са правилима која обезбеђују анонимност и заштиту података о појединцима и пословним субјектима.

Кохерентност и упоредивост статистичких података обезбеђују се применом стандардизованих методологија и јасно дефинисаним поступцима за управљање ревизијама, при чему се све измене и допуне података документују и транспарентно представљају корисницима.

Ефикасност дисеминације огледа се у рационалном коришћењу расположивих ресурса и примени савремених технологија које омогућавају широку доступност података уз оптималне трошкове.

4. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ДИСЕМИНАЦИЈЕ

Планирање дисеминације резултата званичне статистике заснива се на активностима утврђеним годишњим Планом званичне статистике и Календару објављивања, који представља централни инструмент за управљање објављивањем статистичких производа. Календар садржи планиране датуме и време објављивања статистичких производа и обезбеђује транспарентност, предвидивост и једнак приступ свих корисника.

Дисеминација резултата званичне статистике врши се путем различитих канала, укључујући званични веб-сајт, базе података, публикације, саопштења, као и дигиталне платформе и друштвене мреже. Избор канала и начина дисеминације усклађује се са врстом статистичких података и са потребама корисника у смислу њихове релевантности, доступности и јасноће представљања.

Резултати званичне статистике стављају се на располагање свим корисницима истовремено, у време утврђено Календаром објављивања, под једнаким условима и без накнаде.

5. КВАЛИТЕТ СТАТИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА

Квалитет дисеминације обезбеђује се применом стандарда који дефинишу садржај и структуру статистичких производа. Уз статистичке производе корисницима се обезбеђују јасне кључне поруке, методолошке напомене, релевантни метаподаци и контакт информације за додатна појашњења, у складу са врстом и наменом статистичког производа.

Метаподаци се припремају, одржавају и објављују у складу са важећим стандардима, како би се обезбедило правилно тумачење и упоредивост статистичких података.

Како би се обезбедила тачност и конзистентност података, статистички производи пре објављивања пролазе одговарајуће контроле квалитета.

У случају уочених грешака, примењују се дефинисане процедуре за њихово исправљање, уз обавезно транспарентно информисање корисника.

Ревизије података спроводе се у складу са утврђеним правилима одговорних произвођача званичне статистике, уз обезбеђивање транспарентности и јасног означавања. Планиране ревизије унапред се најављују корисницима.

6. ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА

Односи са корисницима заснивају се на принципима отворености, доступности и сарадње.

Сарадња са корисницима представља важан механизам за континуирано унапређење дисеминације званичне статистике. Одговорни произвођачи званичне статистике континуирано прате информационе потребе различитих група корисника, како би статистички производи били релевантни, доступни и представљени на јасан и разумљив начин, уз пуно поштовање принципа професионалне независности.

Захтеви и повратне информације корисника, као и резултати истраживања о задовољству корисника, евидентирају се и анализирају, а добијене информације користе се за унапређење статистичких производа, процеса дисеминације и комуникације са корисницима.

Организују се различити облици консултација са корисницима, укључујући Статистички савет, саветодавне и радне групе и билатералне састанке, чиме се обезбеђује континуирани дијалог о релевантности, доступности и начину представљања статистичких производа. Добијене информације користе се за континуирано унапређење квалитета статистичких производа, процеса дисеминације и комуникације са корисницима.

7. ПРИСТУП ИНДИВИДУАЛНИМ ПОДАЦИМА БЕЗ ИДЕНТИФИКАТОРА ЗА ПОТРЕБЕ НАУЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА

Приступ индивидуалним подацима без идентификатора за потребе научних истраживања омогућава се под јасно дефинисаним условима, уз примену одговарајућих мера заштите поверљивости. Пре стављања података на располагање врши се њихова анонимизација, а корисници се, кроз одговарајуће уговорне аранжмане, обавезују да податке користе искључиво за одобрену сврху, да обезбеде њихову поверљивост, ограниче приступ подацима на овлашћена лица и поступају са подацима у складу са законском регулативом.

8. КОМУНИКАЦИЈА СА ЈАВНОШЋУ

Комуникација са јавношћу заснива се на принципима објективности, непристрасности, тачности и правовремености. Статистички производи представљају се на јасан, разумљив и неутралан начин, уз одговарајућа објашњења и релевантне метаподатке.

Одлуке које се односе на садржај, начин и време објављивања статистичких производа доносе се професионално независно, без политичког или другог спољног утицаја.

Статистичка саопштења заснивају се искључиво на статистичким резултатима и релевантним методолошким информацијама и не садрже политичке ставове нити политичка тумачења.

Комуникација са јавношћу обухвата информисање корисника о резултатима званичне статистике путем различитих канала, укључујући веб-сајт, дигиталне платформе, друштвене мреже и друге облике електронске комуникације.

У циљу унапређења приступа и разумевања статистичких података, у комуникацији са јавношћу могу се користити алати засновани на вештачкој интелигенцији, укључујући претрагу природним језиком и chatbot решења. Ови алати морају бити засновани искључиво на званичним статистичким подацима и метаподацима, уз очување принципа професионалне независности, непристрасности и интегритета званичне статистике.

У случају нетачних интерпретација или погрешног представљања статистичких података, предузимају се одговарајуће мере ради обезбеђивања њиховог правилног тумачења.

9. ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ

Примена ове политике се континуирано прати кроз анализу коришћења статистичких података, праћење захтева корисника и спровођење интерних евалуација. Резултати ових активности користе се за унапређење процеса дисеминације званичне статистике и прилагођавање савременим информационим потребама корисника.

Одговорни произвођачи званичне статистике подстичу континуирано унапређење дисеминације кроз развој нових канала, алата и начина представљања статистичких производа, у складу са технолошким развојем, потребама корисника и међународним препорукама.

Политика се периодично преиспитује и ажурира ради усклађивања са међународним стандардима и препорукама.

10. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ова политика ступа на снагу даном усвајања од стране Националног координационог одбора званичне статистике и обавезујућа је за све одговорне произвођаче званичне статистике.

